

Fővárosi Ítéltábla

7.Pf.20.457/2022/6/II.

A Fővárosi Ítéltábla az Olajos és Társa Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: dr. Olajos Csaba pártfogó ügyvéd) által képviselt Felperes1 (cím6) felperesnek – a Dr. Papp Katalin Ügyvédi Iroda (Cím4, ügyintéző: dr. Papp Katalin ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cím1) alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. (helyesen 2022.) május 11. napján kelt 22.P.20.325/2021/29. számú ítélete ellen a felperes részéről 31. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletet azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a pártfogó ügyvéd díját teljes egészében a felperes viseli, és az állam terhén maradó kereseti illeték összege 420.000 (Négyszázhuszezer) forint.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg – 15 napon belül – az alperesnek 15.000 (Tizenötezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A felperest képviselő dr. Olajos Csaba pártfogó ügyvéd (Olajos és Társa Ügyvédi Iroda ügyvédi iroda címe) fellebbezési eljárással összefüggésben felmerült pártfogó ügyvédi díját teljes egészében a felperes viseli.

A le nem rótt 560.000 (Ötszázhatvanezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes 2014. augusztus 25-én jogi képviselője útján a 2003. november 24-én elhunyt Felperes1 (elhunyt) egészségügyi dokumentációja kiadása iránti kérelmet nyújtott be az alpereshez. A 2014. október 22-én kelt levelében – családi állapota rendezésére

vonatkozó per megindítására hivatkozva – tájékoztatást kért az alperestől arról, hogy az elhunyt szövetmaradványa, amelyből DNS vizsgálat végezhető, fellelhető-e.

[2] Az alperes a 2014. november 21-én kelt válaszlevelében közölte, hogy a felperes nem jogosult az elhunyt egészségügyi dokumentációja kiadását kérni, a DNS vizsgálatához alapot adó szövetmaradvány a kórházban nem lelhető fel.

[3] Az Szakértői Intézet (Intézet rövidítése) a 2014. december 15-én kelt levelében az alperestől az elhunyt szövetmintájának kiadását kérte DNS vizsgálat céljából. A kérelemnek megfelelően a szövetminta átadása a 2015. január 12-én kelt átadás-átvételi jegyzőkönyvvel megtörtént, amelyről az Intézet rövidítése a felperest egy-két héten belül tájékoztatta.

[4] A felperes 2015. szeptember 9-én a szövetkiadás kapcsán etikai vétségre hivatkozással panasszal élt, az első fokon eljáró Magyar Orvosi Kamara Pest Megyei Területi Szervezet Etikai Bizottsága – megismételt eljárásban hozott – 2016. június 8. napján kelt egyéb5. számú határozatával megállapította, hogy egyéb2 és egyéb3 panaszlottak etikai vétséget nem követtek el. A Magyar Orvosi Kamara Országos Etikai Bizottsága a 2016. november 22. napján kelt egyéb6. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

[5] A felperes a másodfokú határozattal szemben keresetet terjesztett elő. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2017. május 23. napján kelt 3.K.27.247/2017/5. számú ítéletével a keresetet elutasította.

[6] Az alperes a 2015. szeptember 28-án kelt levelében arról tájékoztatta a felperest, hogy az ügyét – kérésére – kivizsgálták, és azt állapították meg, hogy a jogszabályok betartásával kezelték az ügymenetet, ugyanakkor szükségesnek mutatkozik a belső kommunikáció javítása.

[7] A felperes a bírósághoz 2020. július 6-án érkezett keresetében személyiségi joga alperes általi megsértésének megállapítását, és a jogsértésre tekintettel 7.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte. Hivatkozása szerint az alperes megsértette az emberi méltósághoz és a leszármazás megismeréséhez fűződő személyiségi jogát, mert a 2014. november 21-i levelében azt a valótlan tájékoztatást adta, hogy nincs a birtokában az elhunyt szövetmintája. A félrevezető eljárás miatt csak 2015 januárjában került sor a szövetminta kiadására, ezért több mint fél évig abban a bizonytalanságban élt, hogy az elhunyt személy az édesapja vagy sem. Utalt arra is, hogy ez volt az egyetlen szövetminta, számára különös fontossággal bírt a beszerzése, az alaptalan letagadása letargiába döntötte, a szövetminta hiányában ugyanis élete végéig bizonytalanságban maradt volna a leszármazását illetően. Álláspontja szerint az alperes eljárása megsértette az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 24. § (9)-(11) bekezdéseiben biztosított, az egészségügyi adatok megismeréséhez fűződő jogát.

[8] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen elévülésre hivatkozással a kereset elutasítását kérte. Állítása szerint a 2014. november 21-i levele megküldésétől a keresetlevél benyújtásáig a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:22. § (1) és (2) bekezdésében előírt ötéves határidő eltelt, a követelés bírósági úton nem érvényesíthető. Érdemben vitatta, hogy személyiségi jogsértést követett el, a felperes ugyanis – a hatályos jogszabályok alapján – nem volt jogosult egészségügyi adat kiadását kérni a kérelmével érintett elhunyt személy vonatkozásában. A követelés jogalapja mellett annakösszezszerűségét is vitatta.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 30.000 forint perköltséget; megállapította, hogy a le nem rótt 36.000 forint illeték az állam terhén marad és a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

[10] Az elévülési kifogást osztva, a Ptk. 6:22. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak felhívásával kifejtette, hogy a felperes az Intézet rövidítése értesítése alapján, 2015. január 12. napját egy-két héttel követően, legkésőbb 2015. január végén tudomást szerzett arról, hogy az általa kért szövetminta az alperesnél fellelhető volt, ezért a követelése érvényesítésére rendelkezésre álló ötéves határidő ekkor vette kezdetét és az a perindításig eltelt. A felperes által hivatkozott levelezés, etikai panasz eljárás, az annak során meghozott határozat ellen indított közigazgatási per a Ptk. 6:25. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nem vezetett az elévülés megszakítására, ezért a kereset elutasításának volt helye.

[11] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatását, a keresetének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan a hatályon kívül helyezését kérte.

[12] Eljárásjogi szabálysértésként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem „szembesítette” az alperest valamennyi bizonyítékkal, egyoldalúan csak a javára szóló bizonyítékokat vette figyelembe, továbbá sérelmezte, hogy nem idézte meg a tárgyalásra.

[13] Véleménye szerint az elévülési kifogás alaptalan, a személyiségi jogsértés 2015. szeptember 28-ig tartott, ugyanis ekkor kapott az alperestől tájékoztatást arról, hogy mégis rendelkezett a szövetmintával, emiatt elnézést kért. A valós helyzetről történt tájékoztatásáig az alperes mindvégig sértette a személyiségi jogait, téves az elsőfokú bíróság álláspontja, miszerint a jogsértő állapot fenntartását nem tekintette a sérelmet okozó magatartás részének. A valótlan tartalmú tájékoztatás, a közreműködés megtagadása a leszármazás megismerésében a jogsértőtől független, objektív okból nem hárulhatott el. Az alperes a nyilatkozatát követően maga próbálta tisztázni a szövetminta fellelhetőségét, ennek eredményeként került sor az átadására az Intézet rövidítése részére. A saját eljárása, amely a személyiségi jogsértés tényállási elemét igyekezett elhárítani, nem okozhatja az alperes mentesülését, nem vezethet arra, hogy a jogsértés jogkövetkezményeit ne kelljen viselnie, az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes döntése a Ptk. 1:4. § (2) bekezdésébe ütközik, miszerint felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat.

[14] Amennyiben 2015 januárja az elévülés kezdő időpontja, akkor sem állapítható meg az elévülés bekövetkezte, mert a jogsérelem reparációjára tett igényérvényesítési lépései az elévülés megszakítását eredményezték. Az etikai eljárás során nem volt lehetséges polgári perre tartozó követelést érvényesíteni, ugyanakkor az etikai eljárás alperest marasztaló határozata alkalmas lett volna a sérelemdíj követelésének a megalapozására. Az elévülés megszakításának hiányára levont elsőfokú ítéleti jogi következtetés a jogszabályok meg nem engedett, megszorító értelmezésén alapul. Bizonyítást indítványozott arra, hogy az alperes nem tett lépéseket a szövetminta felkutatása érdekében.

[15] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, a felperes másodfokú perköltségében marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem sértett eljárásjogi szabályt, a tényállást hiánytalanul feltárta, további bizonyítás szükségtelen, és helyes a levont jogi következtetése is. Értelmezhetetlen az a jogi érvelés, hogy a felperest a tárgyalásra idézni kellett volna, az elsőfokú bíróság által tartott egyetlen tárgyalásról egyébként nyilvánvalóan tudomással bírt. A jogi képviselője sem a perfelvétel lezárása előtt, sem a tárgyalás berekesztésére történő figyelmeztetést megelőzően nem tett érdemi nyilatkozatot.

[16] Az elsőfokú bíróság jogkérdés tekintetében hozta meg a döntését, az elévülési kifogást helytállóan elbírálv. Az ennek körében releváns tényadat szerint a felperes 2015. január végén tudomást szerzett arról, hogy az általa kért szövetminta létezik, az Intézet rövidítése részére kiadásra került, ehhez képest több, mint öt évvel később, 2020. július 6-án terjesztette elő a keresetét. Az általa hivatkozott körülmények nem vezettek az elévülés megszakítására, figyelemmel a Ptk. 6:25. § (1) bekezdésében foglaltakra.

[17] Kifejtette: a kereset érdemben sem lenne alapos, mert a felperes nem rendelkezett jogosultsággal a szövetminta kikérésére, ezért jogsérelem sem érhetne. Utalt arra is, hogy még jogosultsága fennállása esetén sem kerülhetett volna sor az emberi szövetminta kiadására –amelyet meg sem kellett volna őrizniük –, annak kikérésére csak szakértői intézet jogosult.

[18] A felperes fellebbezése alaptalan.

[19] A Fővárosi Ítéltábla nem osztotta a felperesnek az elsőfokú bíróság eljárásjogi szabálysértésére alapított fellebbezési érvelést. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 136. § (1) bekezdése szerint a tárgyalásra szóló idézést a jogi képviselővel eljáró fél esetén a meghatalmazottjának kell kézbesíteni. A főszabály nem irányadó a Pp. 136. § (4) bekezdése szerinti esetben, akkor, ha a bíróság a felet személyes megjelenésre kötelezi. A meghatalmazott általi képviselet a fél tárgyalási jelenléthez fűződő jogát egyébként nem érinti, azon a belátása szerint részt vehet, a személyes megjelenésre idézése esetén pedig köteles megjelenni. A személyes megjelenésre kötelezés esetkörét a Pp. nem szabályozza, arról a bíróság szükség szerint rendelkezhet.

[20] Az adott esetben az elsődlegesen vizsgálendő elévülési kifogás elbírálása nem igényelte a felperes személyes meghallgatását, a fellebbezésében sem jelölt meg a személyes megjelenésre kötelezésére okot adó körülményt, azt pedig nem állította, hogy a jogi képviselője szabályszerű idézése elmaradt.

[21] A bizonyítékok téves értékelésére vonatkozó fellebbezési érvelése is súlytalan, az nem eljárásjogi szempontból, hanem a döntés érdemének felülbírlata körében vizsgálendő.

[22] Mindezért a Fővárosi Ítéltábla – a Pp. 380. §-ában előírt kötelező, illetőleg a Pp. 381. §-ában szabályozott mérlegelhető – hatályon kívül helyezési ok hiányában nem tartotta indokoltnak az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését.

[23] Az elsőfokú bíróság az elévülési kifogás elbírálásához releváns tényállást hiánytalanul feltárta – további bizonyítás lefolytatása szükségtelen volt –, és helytálló az arra alapított, a személyiségi jogsértés megállapítására és az alperes sérelemdíjban marasztalására irányuló követelés bírósági úton történő érvényesíthetőségének a kizártságára levont – a következők szerint pontosított – jogi következtetése.

[24] Az elsőfokú bíróság által helytállóan alkalmazott Ptk. 6:22. § (1) bekezdése szerint, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a követelések öt év alatt évülnek el; a (2) bekezdés szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik. A Ptk. 6:24. § (1) bekezdése szerint, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az elévülés nyugszik.

[25] A felperes a keresettel érvényesített joga ténybeli alapjaként azt jelölte meg, hogy az alperestől valótlán tartalmú tájékoztatást kapott a szövetminta fellelhetőségére vonatkozóan, amelynek következményeként bizonytalan tudatállapotba került a leszármazása megismerhetősége tekintetében, a pszichés állapotára negatívan hatott ki, hogy azzal kellett szembesülnie: nem fogja tudni DNS vizsgálat eredménye alapján rendezni a családi állapotát.

[26] Ebből következően a felperes követelése az általa állított jogsértéssel egyidejűleg, akkor vált esedékessé, amikor a szövetminta fellelhetőségéről – az alperes 2014. november 21-én kelt levelében – téves tartalmú tájékoztatásban részesült, az elévülés azonban a Ptk. 6:24. § (1) bekezdése szerint nyugodott mindaddig, amíg tudomást szerzett e tájékoztatás valótlanságáról. Az elsőfokú bíróság a tudomásszerzés időpontját helytállóan állapította meg 2015. január végében, figyelemmel arra, hogy a felperes a 2022. január 27-én kelt beadványában azt adta elő, hogy az íntézet rövidítése a szövetminta 2015. január 12-i átadás-átvételét követő egy-két héten belül DNS vizsgálaton történő megjelenésre hívta fel, ekkor szerzett hivatalos tudomást arról, hogy a szövetminta egyáltalán létezik. Ebben az időpontban az elévülés nyugvása megszűnt, elhárult az akadálya a követelés bírósági eljárásban történő érvényesítésének, a felperes nem volt gátolva abban, hogy az állított személyiségi jogsértés objektív és szubjektív szankcióinak az alkalmazását kérje.

[27] A kárigény érvényesíthetőségét a fellebbezésben hivatkozott 2015. szeptember 28-i levél nem befolyásolta, a téves tájékoztatás beismerése – aminek a felperes az alperes levelében foglaltakat tekintette – nem volt perindítási előfeltétel; az elévülési határidő megnyíltának, a nyugvás megszűnésének a megítélése tekintetében nincs jelentősége annak, hogy a szövetminta felkutatása, a téves tájékoztatás felismerése nem az alperes tevékeny eljárásának az eredménye.

[28] Az előzőekben kifejtettek szerint a követelés elévülése 2014. november 21-én megkezdődött, a rövid ideig, 2015. január végéig tartó nyugvása a Ptk. 6:24. § (2) bekezdése szerinti joghatással nem járt, és mivel a kereset benyújtására a Ptk. 6:22. § (1) bekezdésében előírt ötéves határidőn túl, 2020. július 6-án került sor, az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan állapította meg az elévülés bekövetkeztét, amelynek a Ptk. 6:23. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezménye, hogy a követelés bírósági eljárásban nem érvényesíthető.

[29] A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az elévülést megszakító körülmény nem állt fenn, a felperes által hivatkozott levelezés, etikai eljárás, az annak eredményeként meghozott határozat közigazgatási perben történt megtámadása a Ptk. 6:25. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározottak szerint nem alkalmas az elévülés megszakítására, az elsőfokú bíróság jogalkalmazása helytálló volt, a jogszabályhely megszorító értelmezésére hivatkozás alaptalan.

[30] A Fővárosi Ítéltábla észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a pártfogó ügyvédi díj viselésére vonatkozó rendelkezése teljes mértékben nem felel meg a Pp. 101. § (3) bekezdésében foglaltaknak, amely szerint a bíróság az eljárást befejező vagy az eljárás megszűnését megállapító határozatában – a díj összegének meghatározása nélkül, az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozó szabályok alkalmazásával – megállapítja, hogy a pártfogó ügyvédi díj viselésére melyik fél köteles. Az adott ügyben az állam nem peres fél, a díjviselés aránya kizárólag a peres felek között volt meghatározható, a felperes személyes költségmentességének figyelembevétele a jogi segítségnyújtó szolgálatra tartozik.

[31] A Fővárosi Ítéltábla észlelte továbbá, hogy a Pp. 102. § (6) bekezdése szerint állam terhén maradó kereseti illeték összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontja szerint – 36.000 forint helyett – 420.000 forint.

[32] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – a pártfogó ügyvédi díj viselésére és az állam terhén maradó illeték összegére vonatkozó pontosítással – helybenhagyta.

[33] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján – a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alkalmazásával – kötelezte az alperes jogi képviselőtével felmerült ügyvédi munkadíj megfizetésére.

[34] A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése alapján számított fellebbezési eljárási illeték viseléséről a felperes teljes személyes költségmentessége figyelembevételével, a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján határozott, a pártfogó ügyvéd díjának viselésére vonatkozó rendelkezése a Pp. 101. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2022. szeptember 28.

Dr. Kincses Attila s.k.

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s.k.

előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: